

EINA SYKĮ SAVAITĖJE

Kaina metams 15 l., pusmečiui 8 l., 1 mėn. 1 l. 50 c.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 30 c. visiems.

Skelbimai: petito eilutė 40 c.; prieš tekstą dvigubai.
Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė.

**Gegužės 15 d. švenčiame penkių metų kariuomenės sukaktuves.
Lai būna amžina garbė žuvusiems už Lietuvos Nepriklausomybę.**

Penki metai.

1918 m. lapkričio 23 d. išėjo pirmas mūsų kariuomenės įsakymas. Taigi penkių metų kariuomenės sukaktuves privalėjome švęsti lapkričio 23 d., tačiau dėl blogo rudens oro ir kad nedaryti daug valstybinių švenčių, sukaktuvių šventės buvo atidėtos gegužės 15 d.

Bet 1918 m. lapkričio 23 d. įsakymas iš tikrųjų buvo išleistas ne kariuomenei, nes kariuomenės tada ir nebuvo. Tas įsakymas buvo išleistas mažai žmonių kuopelei, kuri karštai svajojo sudaryti lietuvių kariuomenę, kad ją besiremiant sukurti Nepriklausomą Lietuvos Valstybę, pačių žmonių valdomą. Tą įsakymą išleidžiant pas mus buvo iš viso apie penkiasdešimt karininkų, maždaug tiek pat kareivių, ir keliasdešimt šautuvų... be šovinių. Tikroji kariuomenė kūrėsi ilgai, ištiesiais mėnesiais jau kovoms su Lietuvos priešais bevykstant.

Pirmoji „kariuomenė“ į frontą ėjo beveik be jokio pasiruošimo, kareiviai dažnai tik išeidami frontan pirmą kartą šautuvą į rankas paimdavo; ėjo ji klumpiuota, blogai ginkluota, dažniausiai savais, civiliais rūbais, vien valstybinį ženklelį prie kepurės prisisėgus, kad tik būtų žymu, jog tai kariuomenė.

Ir štai ši valstiečių kariuomenė kovoje augo, stiprėjo, kovoje mokinosi, tvarkėsi, organizavosi... ir betvirtėdama, besiorganizuodama tikrų stebuklų padarė: klumpių — bemokšlių (karo žvilgsniu) kariuomenė nugalėjo iš eilės, be jokio atsilsio tris kariuomenes: bolševikų, bermontininkų ir lenkų, ir pagalios susiorganizavo į tvarkingą, kad ir mažą kariuomenę. Mūsų kariuomenė tikrai užsipelnė vieną garbingiausių mūsų tautos vainikų ir parašė sau vieną gražiausių mūsų istorijoj lapų. Tik trumpai paminėkime čia kai kuriuos mūsų kariuomenės gyvenimo bruožus.

Tarp gražiausių laimėjimų Dauguvos, Radviliškio ir Qiedraičių laukuos, tarp daugybės mažesnių ir visai mažų laimėjimų, randasi ir skaudžių pralaimėjimų, tačiau ar gali kas nors kaltinti už pralaimėjimus pusiauginkluotą jaunutę kariuomenę, be to kovojančią su keliais priešais, jei ir senoms kariuomenėms pralaimėjimas yra visai paprastas dalykas.

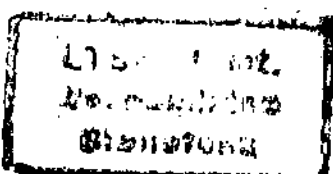
Kovoms dėl Nepriklausomybės pasibaigus, uoliai imtasi vidurinio kariuomenės susitvarkymo, tobulinimo. Ir tas darbas eina diena dienon, eina be paliovos, eina dėl tam tikrų priežasčių daugeliui kitų dalių kariams dažniausiai visai nematomas. Ir net paviršutiniai pažiūrėjus galima pamatyti didelių mūsų kariuomenės darbų.

Taip, padėkim, svarbiausias kariuomenės gyvavimo pamatas, drausmė, pasiekė gana aukšto laipsnio. Kariuomenė savo drausme ir apsirėdymu pasiekė tikrai europietiškos išvaizdos. Švietimas, ypač kai kuriose dalyse, pastatytas labai aukštai. Apskritai gi daugelyje dalių laikomasi nusistatymo, kad namo *neišleisti nė vieno bemokslio kareivio*. Ir daugybei vadų tai visiškai pasiseka. Kai kuriose dalyse daugelis kareivių laike savo tarnavimo pereina dvi, o gabesnieji ir tris klases. Nerasi, tur būt, dalies, kur nebūtų įsteigta kareivių bibliotekos (knygynėlio), kartais net ligi dviejų tūkstančių knygų, kurių tarpe randi daugybę mokslo, įžymiausių mūsų rašytojų ir kitų.

Tikras mūsų kariuomenės požybis, tai leitenanto Dobkevičiaus konstrukcijos aeroplanas, kuris jau parodė savo geras ypatybes.

Jau išleistos penkios karo mokyklos laidos. Pirmos laidos buvo vos po kelis mėnesius, dabar gi kursas du metu.

Jau kelinti metai velkia Aukštieji D. L. K. Vytauto Karininkų Kursai, kurie jau ne vieną šimtą karininkų patobūlino karo moksluose bei tarnybai.

Sveikiname atvykusius Lietuvon mūsų brangius svečius Estų, Latvių ir Suomų karininkus.

Karo Mokslo Skyrius išleido 132 įvairaus turinio bei dydžio leidinius. „Mūsų Žinynas“ mūsų mokslo literatūroje užima garbingą vietą. (Į 132 skaičių įeina tik metini „M. Ž.“ komplektai). „Karys“ šalia specialių straipsnių labai daug vietos pavedama kareivių švietimui bei fiziniam lavinimui. Manoma, jog fizinis lavinimas kariuomenėje žymiai prisidės prie fizinio lavinimo įskiepimo visai mūsų tautai. Gaila, kad dėl asignuotų pinigų stokos šiemet „Karys“ prisiėjo dargi sumažinti.

Be galo būtų įdomu paminėti čia kitų, ypač specialių, dalių išsivystymą, tobulėjimą, tačiau iš tų žinių galėtų mūsų priešai pasinaudoti, todėl kol kas prisiėmė tylėti.

Vienas įdomiausių mūsų kariuomenės faktų, tai draugiškų ryšių užmezgimas su mūsų tolimais draugais čekoslovakais. Jie parodė mums savo didelį palankumą, suteikdami kai kuriems mūsų karininkams aukštesnių karo mokslų, šiomis gi dienomis įteikdami mūsų trims karininkams savo karišką kryžių.

Kūryba bei tobulėjimas kariuomenėje toli gražu neužbaigti, kaip jie neužbaigti visoj valstybėje bei visuomenėje. Ir švęsdami už penkių metų mūsų kariuomenės dešimtmetį, matysime tą mūsų kariuomenę žymiai tobulesnę, negu šiandien. Dabar gi, bešvenčiant penkių metų sukaktuves, kiekvienas karys privalo giliai pagerbti savo dalies ir visos mūsų kariuomenės garbingai dėl Lietuvos Nepriklausomybės žuvusius draugus.

Majoras P. Ruseckas.

Kūno kultūros sistema pasirenkant.

Kariuomenės fizinis lavinimas ir auklėjimas labai rimtas ir svarbus klausimas. Jį reikia kuo greičiausiai sutvarkyti, t. y. nustatyti, kurie fizinio lavinimo principai mūsų kariuomenei labiau tinka, paruošti statutą (reglamentą), instruktorių ir t. t.

„Karys“ 17 Nr. praneša, kad greitai laiku būsiąs sušauktas kariuomenės dalių atstovų suvažiavimas, kuris galutinai ir nustatysiąs kariuomenės „fizinio lavinimo bei sporto principus“.

Kuri gimnastikos sistema bus priimta, tuo tarpu sunku pasakyti. Bet turint galvoj pulk. leit. Kraucevičiaus (žiūr. „Kario“ 17 Nr. jo str.: „Dar apie fizinį auklėjimą“) pranešimą, kad mūsų kariuomenėje beveik visi senesnieji karininkai yra „šiek tiek“ susipažinę tiksliai su sakalų sistema, galima manyti, kad jie už ją ir balsuos, jei susivažiavime dalyvaus. Pulk. Kraucevičius jau pasisakė, kad jis už čekų gimnastikos „sistemą“.

Yra žinoma, kad kartais mažiau žiną dalyką, riša jį drąsiau už dalyko žinovus, kas nevisuomet gali būti sveika. Todėl, rišant tokį svarbų klausimą, kaip kariuomenės fiz. lavinimą, reikėtų dalims pasiūsti į susivažiavimą tokius atstovus, kurie geriau ir plačiau yra susipažinę su žmogaus organizmu ir jo organų funkcijomis, su fizinio lavinimo ir auklėjimo tikslais ir uždaviniais, su atitinkamomis harmoningam fiziniam lavinimui sąlygomis, priemonėmis, jų veikimu į organizmą ir t. t., reiškia su anatomija fiziologija, higiena, judesių mechanika, pedagogika, su sportu ir įžymiausiomis gimnastikos sistemomis.

Iš sistemų žinotina: Švedų (prof. Lingo) ir čekų (Ph. Dr. Tyrso). Abi jų turi šalininkų ir priešininkų. Už švedų gimnastiką: vokiečių Rothsteinas (b. fiz. lav. instituto Berlyne direktorius), žymus fiz.

lav. teoretikai ir praktikai prancūzai: Lagrouge, Démény, Lefebure, Tissil, Canoge, Coste, Turino akademijos fiziologijos prof. Mosso ir k. Dalis jų už gryną švedų gimnastiką, eklektizmą jie smerkia.

Bet tai nereiškia, kad švedų gimn. sistema yra visai ideali. Ideals gim. sistemos, kuri pilnai atskaitytų šių dienų mokslo reikalavimams, nėra. Kiekviena jų turi daugiau ar mažiau savo teigiamas ir neigiamas puses.

Pulk. Kraucevičius randa, kad lietuviams labiau tiktų čekų gimnastika „negu Lingo arba švedų“, nes lietuviai savo būdu, temperamentu ir klimatu esą artimesni čekams. Bet būdo ir klimato dar maža sistemos nustatymui. Reikia dar atsizvelgti į sistemos metodinę ir tikslumą, racionalumą, antropologinius skirtumus, kurių pulk. Kraucevičius savo str. („Kario“ 17 Nr.) visai nepalietė.

Iš jo straipsnyje išsireiškimų: „Švedų, Lingo ir Sakalų“, „Švedų ir Lingo“, „Lingo ar švedų“ matyti, kad jis švedų gimnastiką laiko už dvi sistemas — Švedų ir Lingo, ko tikrenybėje visai nėra.

Nors pulk. Kr., gerėdamasis „Saulėmis“ (oboro-tais) ant turniko („o visokios „saulės“ ant turniko, ant ištiestų rankų, ar tai ne grožybė?“) ir skiria jas prie teigiamųjų čekų gimnastikos sistemos pusių, bet G. Demény visu savo autoritetingumu sako, kad visokios „Saulės“ iššaukia smegenų gipermiją arba anemiją, žiūrint į tai, kur galva nukreipta — nuo sukimosi ašies arba į ją (žiūr. „Teoretinis ir praktinis fizinio lavinimo kursas“, rusų kalba 1912 m. psl. 93, arba: Bases scientifiques de l'éducation physique. Demény ir Mécanisme et éducation des mouvements. Demény). Taigi, kaip matome, čekų gimnastikoje, kaip ir kitose gimnastikos sistemose, be tikslų ir naudingų pratimų yra ir netikslų, ir nenaudingų ne vien fiziologiniu ir higieniniu atžvilgiu, bet ir praktiniu: kam tos visokios „saulės“ reikalingos ir ar daug kas jas padarys?

Gimnastika būtina kiekvienam kareiviui. Todėl ji turi būti jiems visu pirma prieinama, t. y. paprasta, nesudėtinga. Sudėtingi ir sunkūs pratimai paprastai rodomi žiūrėtojams, kurie „dyvijasi“ negalėdami patys jų padaryti. Gimnastai neturi būti skirstomi į žiūrėtojus ir atlikėjus. Kiekvieną gimnastiką turi daryti sau, o ne kitiems.

Tikiuosi, kad būsimas kariuomenės dalių atstovų susivažiavimas, kuriam bus pavesta nustatyti gimnastikos sistemą kariuomenei, plačiai pasinaudos visų racionalių sistemų tiksliais, naudingais ir mūsų dvasiai atitinkančiais pratimais.

Janušauskas.

Sportas mūsų kariuomenėje 1923 m.

Jau 1920 m. pavasarį, pradėjus dalyse švietimo darbą, kai kur buvo sudarytos ir sporto komisijos, bet iki šiol jos beveik neparodė savo darbų, išskyrus vieną, kitą dalį. Priežastį mūsų dalių snūdurių sporto dirvoje tenka ieškoti ne tik apsilaidime, bet daugiau sporto vedėjų trūkume, kadangi mūsų tauta iki šiol kaip tik nesijdomavo sportu ir tik Nepriklausomybės dienose pradėtas šios srities darbas. Per tuos kelius mūsų kariuomenės gyvavimo metus šiek tiek jo išsiplėtojo futbolas. Dabar retą dalį terasim, kur nebūtų šios tokios futbolo komandos bei būrio. Kai ku-

rios dalys turi savo futbolininkus išgrupavusios į šiek tiek išsilavinusius bei rimtus futbolininkų būrius ir mokinius. Futbolo mėgėjų atsiranda, jeigu tik turima kamuolys, laisvalaikiais, žiūrėk, kur aikštelėj ir spardo jį, bet kaip: trūkstant vedėjų lavinasi patys kareiviai, be tinkamų pamokymų, klaidų nurodymų, kaip papuola ir sugeba. Šitokie spardymai, žinoma, negali duoti rimtų futbolininkų, tad paruošimas dalims gerų įvairioms sporto sritims vedėjų, kaip tik šiuo tarpu ir turi būti svarbiausiu klausimu. Be to, teko pastebėti kai kuriose dalyse didžiausią ydą. Pav., dalis turi keletą senų sportininkų, futbolininkų, sudaro gerą komandą ir ima tobulintis pasiekimui aukšto laipsnio, kad laimėti rungtynes su kitomis dalimis, o apie mokinių tinkamą lavinimą užmiršta arba visai mažai domės tekrepiama. Ir štai pasekmės: Vienais metais ta dalis aukštai pakyla kokioj nors sporto šakoj, o jau kitais metais, paleidus senuosius sportininkus (jeigu jų daug buvo iš kareivių) iš kariuomenės, nupuola ir užsnūsta, iš pirmos vietos nueidama kelinton.

Sitame straipsnyje nenoriu kelti jokių šitoj srityj klausimų, tik noriu šiek tiek pažymėti 1923 m. sporto stovį mūsų kariuomenės dalyse.

Kaip jau aukščiau minėjau, daugiau veikta ir domės kreipta futbolo srityj. Daugely dalyj kur dar neturėjo futbolininkų būrių įsikūrė ir lavinasi toliau, bet kitose, pav. Elektrotechnikos bat-one ir kt. del vedėjų trūkumo iširo ir tik laisvalaikiais norintiems įrankiai duodami.

Čia paduodu suglaudęs dalių švietimo komisijų pranešimus Karo Mok. Šk. iš 1923 m. sporto darbuotės: 2 p. D.L.K. Alg. pulkas turėjo 13 futbolo rungtynių su įvairiomis kariuomenės dalimis ir civilėmis komandomis. 3 p. D. L. K. V. pulkas surengė 6 sporto rungtynes be prizų ir 1 sporto dieną su prizais. 4 p. L. K. M. pulkas dalyvavo Divizijos Sporto Pirmenybėse. Liepos mėn. organizavo dvi futbolo komandas. 6 p. P.K.M. pulkas turi 11 futbolo kamuolių ir daug kitokių sporto įrankių. Kiek jais naudojamas — nepranešta. 9 p. L.K.V. pulke, ltn. Naunčikui vadovaujant, organizuota sunkioji, o ltn. Sepečiui — lengvoji atletikos grupės, kurios darė dvi sporto dienas: vieną Marijampolės sodne, antrą pulke. Be to, beveik kas šventadienis buvo daromi paprasti mankštymai. Ltn. Kazanskiui vadovaujant, organizuota futbolo komanda, kuri rungėsi su Marijampolės šaulių ir žydų „Makabi“ I kom. Abi rungtynės 1:1. Qusarų pulkas turėjo 7 fut-

bolo kamuolius, o ar veikta jais — nepranešta. I artillerijos pulko: 4 baterija dalyvavo I Divizijos Sporto Šventėje, kaip, atskira vieneta, estafetiniam bėgime, šokime į tolį, į aukštį, kliūčių ėmime raiti; 7 baterija turi futbolo kom. Dalyvavo I Divizijos Sporto Šventėje raiti — valtižiravime, kliūčių ėmime ir estafetiniame bėgime. 3 artil. pulko 9 bat. yra futbolininkų kom. ir sakalų būrys. Taip pat boksas ir kt. 4 art. pulko 10 ir 11 baterijos turi futbolininkų komandas. Auto batalionas ir II Karo Apygardos Štabas turi futbolininkų k-das. Geležinkelių batalijono Sporto sekcija uoliai dirbo. Lavinosi mėtyme iečių, diskų, bet daugiausia domės kreipta į futbolininkų organizavimą. Veikė dvi komandos: išsilavinusių ir mokinių. Įsigyta kostiumai. I komanda dalyvavo viešose septynlose rungtynėse Radvilišky, Skuode ir tt., ir gavo vidutinius rezultatus. 1924 m. manoma lavintis toliau futbole, iečių, diskų mėtymuose, bėgime ir padaryti keleta sporto paskaitų. Šarvuotų Traukinių pulkas turėjo dvi futbolininkų k-das. Rungėsi su Aviacija, Mokomąja Atsargos Batarėja ir Karo Mokykla. Pirmas rungtynes laimėjo 3:0, antras 3:2 ir trečiuose išėjo lygiomis 3:3. Buvo daroma ir lengvoji atletika. Inžinerijos pulke buvo organizuota dvi futbolo k-dos, iš kurių iki rudens te veikė tik viena, antroji prisišliejo prie pirmos. Be to, visais laisvalaikiais mėtyta ietis, diskas ir rutulys ritinėtas. 1924 m. numatoma organizuoti dvi nuolatines kostiumuotas ir tris mokamasias futbolininkų k-das ir vieną lengvosios atletikos k-dą. Numatomas platus apmokinimas vandens sporte: plaukti, irtis ir skęstančius gelbėti. Be to, bus įsigyta pora valčių rungtynėms. Numatoma prisidėti prie Kauno Jacht-Klubo. Žiemos sportui žadama įsigyti 10 porų sniegčiūžių, 10 porų pačiūžų ir 5 rogutes. Sporto reikalams paskirta 1000 litų. Aviacija turi beisbolo komandą, kuri turėjo 3 rungtynes su L.F.L.S. Visas 3 rungtynes Aviacija laimėjo (1922 m. beisbolo nugalėtoja buvo L. F. L. S.) Rugp. 29 d. Aviacijos beisbolo komanda rungėsi su Estų „Kalev“ Klubu Kaune. Aviacija laimėjo 11:8. Sudaryta hockey komanda, kuri gruodžio m. pabaigoj turėjo rungtynes su L.F.L.S. Nors ir pirmą kartą Aviacijos sportas pasirodė ant ledo, bet rezultatai gavosi patenkinti. Veikta bokse, čiuožime, ieties, disko mėtyme, skritulio stūmime ir futbole.

Tai tokis 1923 m. sporto stovis mūsų kariuomenės dalyse dalių švietimo komisijų pranešimų šviesoje.

Gydytojas J. Marcinkus.

Trachoma ir kaip nuo jos apsisaugoti.

1. Trachoma ir kiek žmonių ta liga serga.

Sakoma — lengviau nuo ligos apsisaugoti, negu nuo jos išsigydyti.

Taip sakoma, bet ne visi tos brangios tiesos žodžius supranta. Kol jaunas ir sveikas atrodo, kad jokių ligų ir vargų nesama, o jei ir tenka kartais susirgti, tai po dienai vienai kitai vėl sveikas, kaip ridikas — apie nuo ligų apsisaugojimą ir girdėti nenori. Atsitinka ir tokių, kurie net giriasi, kad jų jokia liga neimanti.

Be to tai yra tik laikina žmogaus laimė: žmogus nuo pirmų gyvenimo dienų esti jo gyvasties priešų apsuptas, kurie tyko, kaip tik įsikverbtį į žmogaus kūną, kad jame įsiviešpatavus. Tie žmogaus priešai — tai įvairių apkrečiamų ligų antkrėčiai.

Jie, patekę šokiu ar tokiu būdu į žmogaus kūną, vieni su valgiu ir gėrimu į skilvj, kiti su oro dulkėmis į plaučius, vėl kiti per nudrėkštą odą tiesiog į kraują. Žmogaus kūne dažnai randa savo giminei veisti patinkamą vietą. Jie veisiasi ir plečiasi, neatbodami į tai,

kad žmogaus kūnas pradeda greitai laiku jausti save nebesveiku, nustoja iėgų, noro dirbti ir valgyti, pradeda karščiuoti — žmogus susergera. Ir sirgdamas žmogus visomis savo kūno jėgomis kovoja su įsiveržusiu pas jį priešu, kovoja kol priešas nepergali, arba pats žūsta priešas pergalėtas.

Prie užkrečiamų arba dar kitaip vadinamų limpamų ligų priklauso ir visiems girdėta akių liga *trachoma*. Nors toji liga, įsigyvendama ne visame žmogaus kūne, bet tik jo vienoj dalyj — akyse, gyvybės žmogui neatima, bet del to dažnai jam sunaikina tai, be ko ir pats gyvenimas pasidaro kančia — atima jam šviesybę.

Trachoma prasideda dažniausiai *iš lėto*, ligonis ligos pradžios ir nenujaučia, niekuo nenusiskundžia. Paklausus atsiūsto nuo trachomos gydyties kareivio: „Kas sopa?“ dažnai išgirsi atsakymą: „Man akys sveikos, tik pulko gydytojas, apžiūrėjęs akis, sakė: trachomai esą“.

Išvertus to kareivio viršutinį ir apatinį akių voką, jų vidujinėse pusėse, bent kiek paraudusiose, matome daug mažiųjų spuogelių (žirniukų) — ir daugiau nieko.

Tik ligai įsivyravus, ligonis pradeda skystis esą akys skauda, ašaroja, šviesos bijo, vokai sunkesni darosi, — kol akių pirštais neatkrapštą iš ryto ir atmerkti

Gan skurdus, išskyrus 2, 3, 9 p. pulkus, šarvuočius, Aviaciją, Geležinkelių batalioną ir kai kurias artilerijos baterijas, kur, kokioj nors sporto šakoj, šis tas padaryta ir pasiekta gerų vaisių. Be to, tie pranešimai labai šykštūs ir neaiškūs, tikro sporto stovio vaizdo negalime gauti ir reiktų minimus pranešimus geriau sutvarkyti, kad iš jų pilnai būtų galima matyti, kas ir kokioj sporto šakoj padaryta. Manau, sporto veikimą reiktų pranešinėti atskiruose lapuose nuo švietimo pranešimų, smulkiai, aiškiai, ir minimus pranešimus paruošti reiktų pavesti kokiam nors dalies sportininkui, nes nepažįstantis sporto gali paduoti neaiškias bei klaidinančias žinias. Ne visos dalys yra prislunтусios K. M. S. pranešimus, be to, daug dalių savo pranešimuose apie švietimą, nieko nemini apie sportą, matyt, kad nedaroma nieko, kitos tepraneša, kiek sporto įrankių turinčios, o ar veikta tai nežinoma. Be to, pav. 5 p. pulkas tepraneša, kad sportas šiuo tarpu miega. Nors ir miega, bet kiek man žinoma praeitą vasarą, rodos, turėjo 3 futbolo rungtynes su kitoms dalims, kurias laimėjo (žiūr. „Kario“ 21 ir 29 Nr.). Taigi ir tų skurdžių darbo vaisių sunku ar visai negalima susekti, kadangi pačios dalys juos slepia. 5 p. D. L. K. K. pulkas 1922 m. buvo aukštai pakilęs futbole ir užėmė pirmąją vietą kariuomenėj, buvo tapęs rimtu L. F. L. S. konkurentu ir rungtynėse pastaroji vos 1:0 tedavė, bet ir tai buvo kilę nesusipratimų dėl golo teisingumo, o prieg to, pulkas tose rungtynėse dėl kažkokių priežasčių neturėjo visų savo gerųjų dalyvių. 1922 m. 5 p. pulkas turėjo, rodos, 10 viešų futbolo rungtynių su įvairiomis kariuomenės dalių ir civilių komandomis. Iš jų 2 prašaimėjo, 2 lygiomis išėjo ir 6 laimėjo, net gerais rezultatais. Bet sekantais metais šis aukštas futbolo išsivystimo laipsnis turėjo nupulti dėl karių sportininkų žymios dalies išėjimo iš kariuomenės.

Be to, praeitą vasarą turėjome ir raitininkų rungtynių (žiūr. „Kario“ 37 Nr. 419 pusl.), kur dalyvavo 1 gusarų, 2 ulonų ir 3 dragūnų pulkai. Nėra pranešimų iš sporto veikimo raitininkų dalių, buvusių pasienio dalių ir t. t.

1924 m. kariuomenės sportui gal bus laimingesni, kadangi pastebimas gyvas mūsų karių susijdomavimas sportu.

St. Butkus.

negalys... Kiekvienas savaip nusiskundžia dėl tos ligos varginimų.

Su skundomis keičiasi ir pačių akių išvaizda. Vokų vidaus pusė atrodo pabrinkusi, pilna panašių į žuvies ikrus žirnelių. Tie žirneliai, nelyginant kaip mažos votelės, suaugę ir pribrendę, plyšta, išleisdami į akis pūlingas *traiškanas*. Traiškanos aplipina vokų kraštus ir blakstienas, kol ligonis jų neprašalina — vienas nosine, kitas gi rankove arba stačiai pirštais.

Pasivadavę nuo traiškanų trachomos žirneliai pradeda iš lengva rauktis į šiurkščius randelius, dėl kurių vokų vidaus pusė darosi nebe švelni, kaip sveikose akyse, bet nelygi ir... šiurkšti. Vokai pradeda iš lengva verstis į vidų ir blakstienos ima trinti akies obuolį, visų pirmiausia rageną (lėlikę). Rageną (lėlikę) ilgą laiką kenčia tokį erzimą, bet vėliau ir ji pradeda sirgti, pradeda drumžlėti ir kartais joje kilsta skaudi votis, prakiurianti rageną. Jei votis ir užgyja, ragenoje pasilieka baltas nepermatomas ir nenugydomas randas, „baltumu“ vadinamas, arba atsitinka dar blogiau — voties kraštai suauga su gilesnėmis obuolio dalimis, su rainele, uždegimas dažnai eina gilyn, su serga visas akies obuolys, akis susitraukia, pasidaro ji mažytė. Tokia akis nustoja šviesybės, apanka.

Karo chronika.

— **Suomių laivynas.** Suomių prezidentas patvirtino įneštą į parlamentą įstatymo projektą laivynui steigti. Einant šiuo įstatymo projektu vyriausybė žada imtis žygių laivyno statymui 1924 — 1931 m. ir įkurti jūrų sekimo punktus, ir t. t. Suomių vyriausybė prašo parlamento 520 milijonų suomių markių karo laivyno pastatymui. Manoma pastatyti 3 patrankų laivus, 2 naikintojus, kelius torpėdinius laivus, kelius nardomuosius laivus, vieną mokymosi laivą, vieną plaukiojančią bazę nardomiems laivams.

— **Amerikos jūrų eskadra Belgijoj.** Apie š. m. liepos 10 d. Antverpene laukiama atvykstant Amerikos eskadros iš 5 kreiserių. Be to, minimoji eskadra dar aplankys Brestą ir Rotterdamą. („Dni“)

— **Sukilimas Kubo saloj.** Vyriausybės kariuomenė apie Palmirą, Sant Klaros provincijoj, turėjo smarkių kautynių su sukilėliais. Kautynių išdavos kol kas nežinomos. Sant Klaros provincija yra žymiausių sukilimo centro punktu. Jungt. Valstybių prezidentas, Kubos valdžios prašomas, uždraudė iš Jungt. Valstybių išvežti sukilėliams ginklų. Kubos sala priklauso Jungt. Valstybėms, kurios gyventojai sukilę dėl nepriklausomybės atgavimo.

Kuba turi arti 2^{1/2} mil. gyventojų, kurie daugiausia negrai ir mulatai (baltieji susimaišę su negrais). Vieni ir kiti katalikai.

— **Amerikos laivynas.** Rūnuose išnešta rezoliucija, kuri reikalauja peržiūrėti visus Amerikos laivyno ir kovos pajėgų trūkumus. Rezoliucija sako, kad būtina reikalinga sekti, jog Amerikos laivynas nebūtų silpnesnis už Anglų ir Japonų laivynus. Be to, Rūmų laivyno komisija pritarė projektui, kuriuo numatoma pastatyti 14 naujų karo laivų: 8 kreiserius po 10.000 tonų ir 6 šarvuočius. Jų pastatymas kainuosiąs virš 130 milijonų dolerių.

— **Ispanai bijosi Prancūzų.** Ispanų laikraščiai svarsto prancūzų kolonijų politiką ir reiškia baimės dėl prancūzų imperializmo. Prancūzija plečia savo valdymą Šiaurės Afrikoj ir kuria didelę kolonijos valstybę nuo Tuniso iki Dakaro. Ispanų valdymui Afrikoj gresia rimtas pavojus.

— **Belgijos karo programa.** Belgų dešinioji spauda pradėjo energingą puolimą prieš karo ministerį Fortomą. Tautininkų laikraščiai kaltina jį dėl mažai

Neretai ir antroji akis susilaukia tokio pat likimo, ir žmogus tampa visiškai aklas.

Tokia tai būna sulyginamai gana dažnai trachomos pabaiga.

Dar prieš karą d-ras Avižonis, apžiūrėjęs visus dviejų Liefuvos valsčių gyventojus, jų tarpe radęs nemažą skaičių visiškai aklių, iš kurių 44 žmonės apakę dėl trachomos. Jei prie to skaičiaus pridėti tų valsčių apakusių nuo trachomos viena akia ir tokius, kurie akli visai nėra, taip vadinami „žlybiai“, bet darbu visgi nebevisai tinka, tai darosi suprantama, kad trachoma nebe vien ligoniams, bet ir visam kraštui daro didelį nuostolį, nelaimę. Visas kraštą kenčia, jei didelis tos šalies piliečių skaičius nebegali sau maisto užsidirbti ir reikalauja kitų pagalbos, arba jei jie nebesugeba savo darbo tinkamai atlikti ir gaišina laiką ligos gydymui.

Kas nėra mūsų bažnyčių pašventoryse matęs, ypač atlaidų laike, jaunų žaliukų aklių vyrų, giesmėmis, armonikomis pašalpos prašančių?! Dauguma jų tai trachomos aukos.

Ir visa tai kyla iš to, kad mūsų krašte šioji liga nepaprastai prasiplatinusi. Apie tos ligos prasiplatimą galima spręsti iš to paties daktaro Avižonio pra-

rūpinimosi Belgijos apsaugos reikalais. Ministeris Fortomas, atsakydamas į šiuos kaltinimus, Rūmuose pareiškė, kad, jo nuomone, pastaruoju laiku Belgija esanti stipresnė, negu prieš karą. 1914 m. Belgija turėjo 3500 karininkų ir 48.000 kareivių, o šiandien ji turi 5.500 karininkų ir 74.000 kareivių. Belgija turinti 257 aeroplanus ir jie visi naujausios rūšies.

Svarstant Rūmuose karo biudžetą, vyriausybė pareiškė, kad įgyvendinimą numatytos karo programos galima atidėti, kadangi dabartiniu laiku karo pavojaus nenumatoma. Vyriausybė siūlo vieniems metams atidėti naujų tankų statymą. Čia vyriausybė turi galvoj, kad prancūzų inžinieriai ruošia naujos rūšies tankų, tad nėra prasmės šiandien statyti naujų tankų, kurie už metų pasirodys pasenę. Panašią mintį turi ir dėl karo aviacijos. Dabartinė programa numato, kad 1925 m. Belgija turės 356 karo aeroplanus. Atsižūrint į šitoki gausumą Belgijai trūks pilotų, kadangi dabar ji teturi tik 200, o reikės nemažiau 500. („Nakanune“)

Užsimušė 3 Italų orlaivininkai. Bal. 15 d. smarkus vėjas nutraukė nuo viržiaus italų orlaivį 1 Nr. ir nunešė jį kartu su 2 kareiviais ir 1 mechaniku į padanges. Visi 3 žuvo.

Antras Petisnė. Filipinų salų (Azijoje) gyventojai nori nusimesti Jung. Valstybių globą. Minimą sąlyną valdė Jung. Valstybių paskirtas gubernatorius gen. Wood. Jis savo pranešime karo sekretoriui Weeksui pareiškė, kad Filipinų saloms nieku būdu negalima duoti nepriklausomybės, kadangi ten tuojau kiltų betvarkės, kautynės ir 12 mil. gyventojų atsidurtų karų sukuryje. Mat, gen. Wood rūpi ir toliau Filipinuose laimingai viešpatuoti.

Šamokslis atbalsai Sovietuose. Berlyno žiniomis, bolševikai vėl suėmė daug asmenų, kaltinamų šamokslu prieš bolševikus. Suimtųjų tarpe esą aukštų valdininkų, tarp kurių ir Petrapilio generalinio štabo viršininkas.

— **Prancūzų karo laivai,** skaičiuje 4 torpedininkų, jau atvyko į Baltijos jūrą, kur žada prabūti apie 6 savaites. Prancūzai rengs Baltijoje savo laivyno manevrus.

— **Vėl kovos Maroke.** Ispanai pradėjo naują ofensyvą prieš sukilusius marokiečius. Bombarduoja iš sunkios artilerijos ir orlaivių. Iki šiol ispanai nu-

nešimų: jis, apžiūrėjęs 15039 žmones, jų tarpe radęs trachoma sergančius 5093, tai reiškia trečia dalis tų gyventojų vaikščioja ir dirba su skaudančiomis, daugumoje traiškaningomis akimis.

Mūsų visoje šalyje, kaip kaimuose, taip ir miestuose, trachoma nuo senų laikų yra giliai įsišaknijusi gyventojų tarpe, neišskiriant tautos nei tikybos. Mokyklose mokiniai, kariuomenėje kareiviai žymiai skaičiuje yra tos ligos apkrėsti.

Taip, 1921 metais d-ras Radzickas apžiūrėjo mūsų kariuomenės visų karių akis ir rado—ant kiekvieno 100 žmonių 5 sergančius trachoma. O juk į kariuomenę naujokai su sunkia trachoma neįleidžiami.

Mokyklose, ypač liaudies, trachoma daugiau prasiplatinusi, negu kariuomenėje, ypatinai gi ji mėgsta vaikų prieglaudas, ypač tas, kuriuose vaikai nešvariai užlaikomi, menkai aprūpinti baldiniais, prausimosi įtaisais.

Prieš porą metų, apžiūrėjęs vieną tokią vaikų prieglaudą (Utenoje), aš radau visus josios auklėtinius, kelios dešimtys vaikų, išėmus 2, apkrėstus sunkia traiškaninga trachoma.

Praeitą vasarą, apžiūrėjęs kelias vaikų prieglaudas

stoję 5 užmuštų ir 34 sužeistų. Rifai buvo priversti pasitraukti.

— **Rumunija.** Vokietijos laikraščių pranešimu, Rumunija, bijodama karo su Sovietais, koncentruojanti savo kariuomenę Besarabijos pasienyje. Rumunai ir turkai nori sušaukti abiejų valstybių militarinį pasitarimą bendro gynimosi reikalais prieš Sovietus. Rumunijos karaliaus adjutantas Florescu išvykęs į Varšuvą tartis su Lenkija. „Rul“ korespondento žodžiais, pati rumunų spauda neslepia savo baimės, kad kilus karui su Sovietais Rumunija galinti pasilikti vienai viena. Rumunams nepasisekė Anglijoje nusipirkti orlaivių. Dabar einą rumunų kariuomenės manevrai, kurie didžiausią dėmesį kreipia į dujų karą, kadangi manoma, jog Sovietuose dabar daug gaminama minimų dujų. Rumunai Prancūzijoje padarė didelių ginklų užsakymų. Rusų Rumunų pasieny buvo įvykęs pasienio sargybų susirėmimas.

— **Anglų karo eskadra,** skaičiuje 4 didelių, 4 vidutinių ir 4 pagalbinių laivų, birželio 10 d. išvyksta į Rygą.

— **Sukilimai.** Nau Yorko žiniomis, Kubos sukilimas likviduotas. Sukilėlių vadai pasidavę valdžios kariuomenei.

Žiniomis iš Afino, Albanijoje prasidėjęs sukilimas. Sąryšį su minimu sukilimu, Graikija koncentruojanti savo laivyną prieš Korfų salas ir kariuomenę vasaros vakarų pasienyje.

Hondure kariaujančios pusės susitaikė.

— **Naujos slepiamosios dujos.** Esą išrastos naujos dujos, kurios gali visiškai paslėpti nuo priešininko akių miestus ir šiaip žymesnes vietas. Jungt. Valstybių laivyno departamentas išbandė šį išradimą. Orlaiviai išmeta tam tikras bombas, kurios sproguosios sudaro tirštų dujų debesius, per kuriuos priešininkui nebematoma kur šaudyti.

— **Pasikesinimas.** Atėnų žiniomis, buvo paleisti keli šūviai į graikų karo ministerį, kuomet šis apžiūrinėjo kariuomenę Bulgarijos pasieny.

— **Panamos respublikos sutartis su Jungt. Valstybėmis** pasibaigė š. m. gegužės 1 d. ir iki šiol dar neatnaujinta. Einant minima sutartimi buvo įkurta Panamos respublika ir ji naudojosi Jungt. Valstybių apsauga. Kai kurios politinės sferos norėtų šia proga pasinaudoti, kad Jungt. Valstybės aneksuotų Panamos respublikos sritį.

pačiame Kaune, radau jose apie trečdalį visų vaikų su nesveikomis akimis.

Taigi matote, kaip plačiai yra įsiviešpatavusi pas mus ši užkrečiamoji akių liga.

Reikia priminti, kad mūsų kaimynų vokiečių kariuomenėje norint surasti 3 sergančius trachoma, reikėdavo apžiūrėti 10.000 kareivių, kas sudaro nemažiau 4 pulkų. Pas mus gi, kaip jau minėjau, ant 100 kareivių 5 randasi apkrėsti, tai reiškia, kad kiekvienoje mūsų kuopoj sergančių žymiai daugiau, negu vokiečių divizijoje.

O buvo laikai, kuomet ir pas vokiečius ta liga buvo žymiai išsiplatinusi ne tik kariuomenėje, bet ir visoje šalyje.

Tos ligos pavojų supratus vokiečiai ėmėsi visu griežtumu su jais kovoti, visų pirmiausia aiškindami visiems, kaip nuo jos apsaugoti.

Jie parodė, kad griežtai kovojant, galima tą ligą prašalinti iš visos šalies ir tuo būdu geriausiai save nuo jos apsaugoti.

Ir mes lietuviai, turėtume sekti tą jų gerą pavyzdį.

(B. d.).

— **Airioj.** Ulsterio (Šiaurės Airijos) vyriausybė atmetė Anglijos pasiūlymą paskirti savo atstovus į sienų nustatymo tarp Šiaurės ir Pietų Airijos komisiją.

Šiaurės Airija daugiausia apgyventa protestonų anglų kolonistų ainių ir nenori dėtis prie Laisvosios Airijos respublikos, kur daugiausia gyvena tikri airiai — katalikai. Pietų Airija dabar yra nepriklausoma respublika, o Šiaurės Airija — Britų kolonija. Iki šiol šių dviejų Airijų sienų klausimas dar tebėra neišrištas ir nuolat įvyksta nesusipratimų.

— **Budenio paskyrimas.** Rygos žiniomis, bolševikų kavalerijos vadas Budenis paskirtas vyriausiu kariuomenės vadu Rumunijos pasieny.

— **Sirioj.** Prancūzų orlaiviai, baudami vietos gyventojus už priešinimąsi, numetė bombų ant 75 Šiaurės Sirijos kaimų. Turkai į pasienį pasiuntė armijos korpusą.

— **Bulgarijos diplomatinės sferos** labai susirūpinusios žiniomis, kad raudonoji kariuomenė koncentruojama išilgai Dniestro upės ir, kad skubotai taisomos tvirtovės. Paryžiaus spauda mano, kad gali kilti rusų rumunų karas dėl Besarabijos.

— **Raudonoj kariuomenėj.** Į Kamenec Podolską atvyko kariuomenės apžiūrėti Trockis, Rykovas ir Kamenievas. („Vossische Zeitung“)

— **Anglų kariuomenės pirmi po karo manevrai** įvyksią š. m. rugsėjo 1-15 d. Manevruose dalyvaus 4 pėstininkų divizijos, 2 kavalerijos brigados, daug orlaivių ir tankų.

— **Del Prancūzų Turkų konflikto.** Londone gautos žinios apie naują pablogėjimą Prancūzų—Turkų santykių. „Daily Ekspres“ praneša apie Turkų karo tarybą, kurioj dalyvauja žinomas Bavary gen. Losovas. Svarstė klausimą, ar pradėti žygius prieš prancūzus Sirioj. „Daili Telegraf“ praneša, kad daug prancūzų bėga iš Turkijos, ypač iš Maž. Azijos.

— **Prancūzams reikalingi draugai.** Priešinga turkų pozicija verčia prancūzus ieškoti sąjungininkų Artimuose Rytuose. Sąryšy su tuo, iš naujo kalbama, kad prancūzai padarys sąjungą su Rumunija ir Pietų Slavija. Sutarčių turinys turės atitikti Prancūzų—Čekoslovakų sutarčiai. Sutartyse bus nustatyta minimų valstybių vyriausių štabų bendradarbiavimas. Pastebima rumunų vyriausybės nenusistovėjęs nusistatymas. Po bandymų padaryti sąjungą su Turkija prieš Sovietus, ji dabar pasiruošusi įstoti sąjungon prieš Turkiją. Bendrai apie rumunų vyriausybę galima pasakyti, kad ji pasiruošusi padaryti sąjungą su bilekuo ir bilekokiomis sąlygomis.

— **Anglų atsargumas.** Anglų politiniai sluogsniai su baime seka prancūzų — turkų besiplečianti konfliktą. Jie rūpinasi, jeigu kartais Prancūzija ginklais susiremtų su Turkija, tuokart galėtų sukilti Anglų globoj esami arabai Palestinoj ir Transjordane. Tuo reikalu parlamente jau buvo paklausimų valdžiai. Žinios iš Artimųjų Rytų liūdyja judėjimą arabų giminių tarpe. Šios apystovos padarė į Anglų valdžią įtekmės sutartyje su Italija dėl Džubės. Anglija pasiruošus nusileisti, kad dabartiniame pavojingame momente neturėti nemalonumų Šiaurės Afrikoj. („Nakanune“)

Kariuomenės gyvenimas.

Kariuomenės paroda. Gegužės 15 d. Žalajame Kalne įvyksta didelė Kariuomenės paroda, 6 metų Lietuvos Nepriklausomybei ir penkių metų Kariuomenės sukaktuvėms paminėti.

Čekoslovakų dovana. Gegužės 10 d. Čekoslovakų Respublikos atstovas Lietuvai p. Galia, dalyvaujant mūsų kariuomenės vadams ir vyriausybės

atstovams, pirmiausia pagerbęs žuvusių už Lietuvos Nepriklausomybę atmintį, uždėdamas vainiką prie paminklo žuvusiems (Karo Muzėjaus sodnelyj), Vyr. Stabo rūmuose iškilmingai įteikė Čekoslovakijos Karo Kryžius mūsų kariuomenės gen. Rados - Zenkavičiui, majorui Steponaičiui ir pulk. I. Skorupskiui

Iš Karo Mokslo Skyriaus. Šiais metais Kariuomenės dalys yra gavusios dovanai įvairių knygų, brošiūrėlių ir mokslo vadovėlių 6782 egz. Be to, dalių bibliotekos gali dar gauti dovanai iš K. M. S. „Kario 14 Nr. paskelbtų knygų ir brošiūrėlių, ir kitokių.

Pranešimas. Šių metų gegužės m. 19 d. 4-to pėst. L. K. Mindaugo pulko šventė. Visus buvusius to pulko Karininkus ir Karo Valdininkus prašau atsilankyti.

Iškilmų pradžia 11 val. Panevėžyje.

Pulko Vadas.

9 p. L. K. Vytenio pulkas. „Lietuvos Atželdinimo savaitės“ laikotarpy pulko rajone pasodinta daug medelių: virš 2000 eglaičių ir apie tiek kitos rūšies medelių. Medžių sodinimą tvarkė tam tikra, pulko vado paskirta, komisija, kuriai vadovavo maj. Šileika.

Kas svarbu, kad šie medeliai tapo susodinti ne bile kaip išmėtytai, bet tvarkingai, eilėse ir ten, kur būtinai reikalinga. Susodintos eglaitės sudaro gražią, gyvą tvorą, kuri apima visą kareivinių

Čekoslovakų Karo Kryžius, kurio gegužės 10 d. tapo apdovanoti mūsų trys karininkai. Aukštųjų D.L.K. Vytauto Karininkų Kursų Viršininkas gen. Rados-Zenkavičius, 1-mo D.L.K. Gedimino p. Vadas pulk. leit. Skorupskis ir K. M. S. Bendros Dalies Vedėjas majoras Steponaitis. Šiuo garbės ženklą čekoslovakai duoda tik savo draugingų valstybių nariams ir tai labai retuose atsitikimuose.

rajoną bei paplentę. (Sodinimas dar nebaigtas: dar manoma pasodinti 2000 eglaičių). Kitais medeliais užsodinta buvusios plikos Šešupės pakrantės ir kitos labiau reikalingos apželdinti vietos. Tinkamas medelių sūsdinimas ir rūpestinga dabartinė jų priežiūra (palaistymas) leidžia manyti, kad tie medeliai greit prigis ir sužaliuos.

Kareivinių rajonas ir dabar — skaitosi viena gražiausių Mariampolės apylinkių, tačiau sužaliavus šioms medeliams ta vieta dar turės gražiau atrodyti, dar labiau pasipuoš.

Gegužės 1 d. gražioje kareivinių rajono vietoje visam pulkui dalyvaujant buvo sodinamas „Vilniaus Medis“. Pirmiausia pulko vadas pasakė tinkamą šioms iškilmėms prakalbą, paskui pulko vadas, karininkai ir kareiviai podraug pasodino 6 medelius.

Iškilmė padarė gan gero įspūdžio. *Kz. Nė.*

Š v i e t i m a s.

4 p. L. K. M. pulkas, Karo Mokslo Skyriui laiduojant, š. m. balandžio 13 d. buvo paėmęs iš „Švyturio“ knygyno bargan įvairaus turinio knygų už 204 lit. 80 ct. nominalės kainos, bet sulig K.M.Sk. sutarties su „Švyturiu“ ir kt. knygynais, nuleidžiant

nuošimčius, š.m. gegužės 8 d. 4 p. pulkas užmokėjo už minimas knygas 164 lit 99 ct.

1 mo pėst. D. I. K. Gedimino pulke švietimas yra antraeilis dalykas; kariai daugumą mėnuo mėnuo dvasioj, be energijos, bet dirva darbui plati, darbininkų būty, tik trūksta iniciatyvos. Galima būtų leisti pulko laikraštėlis, kaip kad kituos pulkuos daroma, bet pulkas tuo reikalu miega, nors reikėtų būti pavyzdžiu kitiems pulkams. 1-mas visur turi būti pirmas.

Bet už tai pirmam pulke, kariai gali didžiūotis, turėdami sau pramogos linksma vietelę, būtent karių klubą, kur rengiami šokiai kuone kas sekmadienis, bet jau ir tai pradeda nuobodžiauti, kad be vaidinimų. Argi tai to nebūtų galima padaryti? Kiekvienas atsakys, kad galima.

„Kario“ Korespond.

Sportas Estijoje.

(Žiūr. „Kario“ 19 Nr.).

Valdžios subsidijos. Iki šiam laikui iš valdžios biudžeto sportui buvo skiriama po 1.000.000 estų markių į metus. Dabargi yra sudarytas valdžios „kultūros fondas“, kuriam kasmet skiriama bus po 30.000.000 estų markių; į šį fondą įeina mokslo, dailės, meno, dainos ir sporto šakos.

Tauty universitete prie medicinos fakulteto manoma įsteigti „fizinio lavinimo skyrius“.

Visos rungtynės, sportiniai vakarai, loterijos ir t.t. sporto organizacijų ruošiamos laisvos nuo mokesnių. Visi kiti pasilinksminimo vakarai moka 33%.

Sporto spauda. Estų sporto spauda jau gyvuoja ilgokus metus. Jau laike karo Petrapilyj estų kalba ėjo sporto žurnalas „Jok Ilm“. Nuo 1919 metų eina dvisavaitinis sporto žurnalas, leidžiamas Centr. Sporto Lygos „Spordileht“; jis turtingas mokslo straipsniais, kuriuos rašo žymiausi estų gydytojai. Žurnalo tiražas 4000 egz. „Spordileht“ redaktorium yra žymus sporto veikėjas ir žymus sportininkas H. Tammer. Be to, kiekvienas dienraštis ir laikraštis turi didelius sporto skyrius, kuriuos veda atskiri sporto redaktoriai.

Literatūra estų kalboje beveik visose šakose.

Žymiausi Estų sporto organizacija. „Kalev“ turi virš 3000 narių, kurie susiskirstę yra į 20 įvairių sekcijų. „Kalev“ turi didžiausią Estijos sporto aikštę Talino centre su tribūnomis 5.000 sėdimų vietų, didžiausią čiuožyklą, kurią lanko kasdien vidutiniai (suling statistikos žinių) 2000 žmonių. Turi miesto centre didelį nuosavą namą — pasažą, kuris susideda iš 10 krautuvių ir kuriame randasi beveik visos Lygos ir visas Estų sporto centras. „Kalev“ neseniai įgijo didelę jachtą, kurią gabena savo sportininkus rungtynėms į Suomiją ir kuri kainuoja 1.000.000 estų markių. Turi didelį vasarnamį netoli Talino, kuriame sportininkai praleidžia atostogas, daugybę luotelių, maudykles ir t.t. Miesto centre „Kalev“ turi didelę gimnastikos salę, nuosavą kino, užlaiko 2 masažistus ir iki 5 trenerių į sezoną.

Piniginę metinę „Kalevo“ apyvartą siekia 7.000.000 estų markių.

Laike karo „Kalevas“ turėjo savo atskirą batalioną, kuris vadinosi „Kalevo draugovė“ — „Kalevi Maleva“, kuri sulošė didelę rolę; tos draugovės — bataliono vadu buvo kapit. L. Tonson, dabartinis Centro Lygos pirmininkas. „Kalevo“ pirmininku yra A. Anderkopp — Karo Ministeris ir vice-pirmininku — Gen. Štabo viršininkas pulk. Tirvand.

Po „Kalevo“ eina didesnės sporto organizacijos „Sport“ Tartu Kalev, Tartu Akademiniis klubas ir kiti.

Laike rungtynių esti daug žiūrėtojų. Rekordinis paskutinių metų žiūrėtojų skaičius buvo 6.000.

O. Lovi pastebėjo, kad estų sporto atstatymui sulošė didelę rolę kariuomenės sporto organizacija. Ponas O. Lovi mums, Lietuvos sportininkams, yra žinomas ir pažįstamas iš I tarpvalstybinių futbolo rungtynių Lietuva Estija, įvykusių 1923 m. birželio 24 d. Jis labai įdomaujasi Lietuvos sporto eiga ir organizacija, ir iš savo pusės suteikė estų spaudai žinių apie Lietuvos sporto gyvenimą.

S. Garbačiauskas.

P. S. Man užklausus p. O Lovi, ar pas estus yra taip vadinamų „kultūrinių“, kurie kitaip įvertina sportą, buvo gautas atsakymas, kad „nėra“. O. Lovi pastebėjo, kad Lietuvos sportas tik tada galės pirmyn žengti, kai galutinai sportas išstums iš savo tarpo „kultūrinimą“ ir įvairias srovis, kai liks jame tikrai sportininkai, sporto mėgėjai be jokių kitų tikslų.

Kas girdėti

Lietuvoj.

— **Lietuvai Pagražinti Draugijos** aukų rinkimo organizacijos darbas eina pasekmingai. Iš visų pranešimų matyti, kad visur apskrityse susidarė Apskričių Rinkliavos Komitetai, kurie organizuoja aukų rinkimo darbą apskrityje.

Rinkliava yra paskirta pirmon eilen Gedimino pi-liakalnio Veliuonoje sutvarkyti, kur žuvo Lietuvos Didysis Kunigaikštis Gediminas, Lietuvos sostinės, Vilniaus, įkurėjas. Lietuvos tauta turi savo istoriją tinkamai branginti ir todėl sąryšy su Vilniaus 600 metų sukaktuvių reikalinga sutvarkyti šią brangią istorinę vietą.

Prie šios progos gali kiekvienas įsirašyti į Lietuvai Pagražinti Draugijos narius.

— **Autobusų susisiekimas Kaune.** Miesto Taryba galutinai nutarė įvesti nuo liepos 15 d. Kaune autobusų susisiekimą, kurie vaikščios 5 linijomis: Panemunė—Rotušė, geležinkelio stotis—Žalioji kalnas, Slabada—Aleksotas, ir paštas Panemunė. Šis susisiekimas bus palaikomas iki įves elektros tramvajų.

— **Miesto Sodne,** Kaune vasaros laiku bus atskiras vasaros teatras, kuriame bus statomos operetės, ruošiami spektakliai ir kt.

— **Lietuvos Seimo nariai apsilankys Anglijoj.** Pernai buvo aplankę Lietuvą ir kitas Pabaltės valstybes Anglų parlamento nariai. Šįmet Lietuvos Seimas žada pasiųsti drauge su Latvijos ir Estijos seimų delegacijomis savo delegaciją į Londoną, kuri aplanks Anglų parlamento Žemesniusius Rūmus.

— **Šaukėnai** (Šiaulių ap.). Apie šias vietas esant didelių girių po karui atsirado vilkų. Šį pavasarį vilkai labai piauna avis. Pradėjus ganyti jau sudraskyta 10 avių.

— **Švedų gyvuliai Lietuvai.** Gegužės 9 d. švedų garlaiviu „Ivar“ atvežta į Klaipėdos uostą veislinių gyvulių, pirktų Švedijoje: 229 arklių, 23 bulius 43 karves, 13 kiaulių ir 32 avi.

Užsieniuose.

— **Išimamas nuskendęs auksas.** Karo metu netoli Airijos nuskendo „Laurentic“ laivas su 5 milijonais sv. sterlingų aukso. Dabar šis auksas išimamas. Iki šiol jo išimta už 80.000 sv. sterl. vertės.

Meksika mananti laikinai nustoti mokėjus karo skolas, kadangi dėl revoliucijos labai susilpnėjusi. Jau 3 mėn. kaip valdiniškai algų negauna.

— **Japonijoje** nuslydo nuo bėgių traukinys, kuriame važiavo valdžios opozicijos vadas Takahashi. Užmušta 4 žmonės, bet Takahashi likęs gyvas.

— **Gaujos lenkų užimtose vietose.** Nesvejoj ginkluota iš 6 žmonių gauja užpuolė mokytojo

namus. Mokytoją Kovelskį užmušė ir 2 žmones sužeidė, kurių tarpe ir policijos žvalgą. Kita gauja rankinėmis granatomis užpuolė Karvicko dvarą Bielske, Polėsy, ir sunkiai sužeidė policijos žvalgą.

— **Traukinių nelaimė Belgijoje.** Netoli Gento greitasis traukinys užšoko ant vietos traukinio. Sunkiai sužeista 16 žmonių.

— **Areštai Sovietuose.** Maskvoj tapo suimta 24 inžinieriai iš Stalil - Trust fabriku, kurie kaltinami už žinių davimą Lenkijai. Leningrade areštuota 12 teisėjų revoliucinio tribunolo narių, už šantažą ir kyšių ėmimą.

— **Argentinoj.** Bueinos-Airėj įvyko rimtų susirėmimų tarp policijos ir streikininkų, kurie buvo užbarikadavę gatves, kad sulaukyti judėjimą mieste. Iš abiejų pusių yra daug sužeistų. Policija suėmė apie 100 anarchistų.

— **Indijoje,** Hardua provincijoje, buvo didžiausia audra, kurioj visai sunaikinta 3 miesteliai ir užmušta 40 žmonių.

— **Lenkų laikraščiai** vis baugina savo visuomenę, kad Lietuva ruošiantis kariauti su Lenkija dėl Vilniaus. Jie plačiai skleidžia žinias apie Lietuvos Šaulių Sąjungos atsišaukimą aukoti Vilniaus atvadavimo reikalams per rinkliavas nuo bal. 25 d. iki geg. 25 d. Kaltininkui ir menkas sušlamėjimas dideliu pavojum atrodo.

— **Naujai išrinktas Vokietijos reichstogas** bus sušauktas gegužės 22 d.

— **Latviai** areštavo grįžusį į Latviją latvių maištininką pastorių Niedrą, kurs 1919m. vokiečių ir latvių grupės pagalba buvo nuvertęs Latvijos laikiną vyriausybę ir savo sudaręs.

Įvairenybės.

Spėjama, kad radijo užmušas paukščius. Amerikoj, Lipinkoto ūkyje darbininkams, bedirbant lauke, pradėjo kristi ant galvų negyvi varnėnai. Spėjama, kad ore lekiančius paukštėlius užmušė užkliudžiusios radijo bangos. Likusi varnėnų būrio dalis nuskrido sveika.

Naujos rūšies aeroplanas. Iš Vienos (Austrijos) pranešama, kad inž. Dr. Rajmond Nimfucht išradęs naujos rūšies aeroplaną, kuris lekia kaip paukštis, su plasnojančiais sparnais. Aeroplanas galės stačiai nuo žemės pakilti į viršų ir taip pat stačiai nusileisti žemyn. Išradėjas tvirtina, kad jo aeroplanas yra apdraustas nuo puolimo ir apsvertimo pavojaus. („N.“)

Kelionė automobiliu į Indiją. Šiomis dienomis anglų majoras Forbes važiuoja 14 jėgų stiprumo automobiliu į Indiją. Kelionė bus iš viso 5000 mylių Majorą lydi fotografas ir laikraštlininkas. Bus fotografuojama kinematografui reginiai. Tuo būdu bus parodyta įdomiausių reginių iš dar nežinomo pasaulio kraštų. Automobilis ginkluotas šaunamais ginklais. Visą kelionę mano atlikti laike 100 dienų.

(„Prager Presse“).

Kiek pasaulyj esama kalbų. Apskaitoma, kad pasaulyj esama 3.424 kalbos. Jų yra: Amerikoj 1.624, Azijoje ir Australijoje 937, Europoj 587 ir Afrikoj 276 kalbos. Daugiausia žmonių kalba šiomis kalbomis: Anglų—apie 150 mil. žm., vokiečių—apie 120 mil., rusų—apie 90 mil., prancūzų—apie 60 mil., ispanų—apie 55 mil., italų—apie 40 mil., ir portugalų—apie 30 mil. Lietuvių kalba visam pasaulyj kalba apie pusketvirto milijono žmonių.

(„T. B.“)

Prietarai sportininkų tarpe. Įdomu pastebėti, kad net sportininkų tarpe atsiranda tikinčių prietarams ir todėl turinčių net įvairių daiktų, kaip fetišus.

Aviatorių ir automobilininkų tarpe daugiausia randame prietaringų pavyzdžių: Helmut Hirtas aviatoris laiko fetišu savo marškinius, su kuriais jis vienkart laimingai nukrito iš 15 mtr. aukštumos. Jis tų marškinių neleidžia skalbti ir visuomet prieš lakiojant užsideda.

Vienas Anglų pilotas visuomet nešioja su savimi kažkokios žuvies ūsus ir skaito tai savo fetišu. Aviatoris Vitte aparate virš savo galvos kabina aksomo batuką arba fioletavą kaspiną; be kurio nors šių savo fetišų neišvyksta lakioti.

Automobilininkai dažniausiai savo laimės fetišu skaito pasagą.

Automobilininkas Nocarо prikalė prie savo rato pasagą prieš rungtynes, bet pralaimėjo tik todėl, kad laimėtojas turėjo prikales dvi pasagas.

Dauguma automobilininkų nešioja prie savęs vilko dantis, manydami, jog jie priduoja drąsos ir greitina automobilį.

Didžiausia laimė automobilininkui esanti jei prieš išvykstant į rungtynes ar į kelionę pasitaiko pervaziuoti katę. Šio prietaro vedamos net statistinės žinios.

Bet didžiausia nelaimė automobilininkui esanti jei jam prisispnuoja višta; po tokio sapno kai kurie automobilininkai net atsisako važiuoti.

Taipogi 13 N. baisus yra prietarininkų tarpe.

Anglų automobilininkės niekuomet nesega juodos galvutės.

Redakcijos atsakymai.

Teisybės Mylėtoju. Ir laisvai samdomi privalo dežuruoti. Paleisti galėtų tik dalies vadas.

Kum. I. Vargu Tamstą priims į Vet. pusk. mokyklą, kadangi savanoriai nebeimami. II. Panašių į rusų klasiinių felčerų kursų Lietuvoj nebus, kadangi Lietuvoje eina prie aukštesnio medicinos mokslo. III. Kreiptis į ap. žemės tvarkytoją.

Juozui Žengei. „Gegužis“ netaisytas negali būti įdėtas.

Klaipėdiečiui. Tamstos žinutė „Kariui“ netinka.

Jaun. pusk. K. A. Jeigu Jūsų apskr. nesusirastų didelis skaičius norinčių žemės gauti ir turinčių mažiau žemės, negu Jūs, tai gal gautumėt. Bet vargu, kad norinčių žemės mažazemių bei bežemių trūktų.

R. Kudukiui. Pirmuoju klausimu žiūrėk 1923 m. „Kario“ 35 (223) Nr. „Jūros mokykla“. Antruoju klausimu: Jeigu esi Latvijoje gimęs, ten išvažiuoti išleis. Priėmimas į Latvijos piliečius priguli nuo latvių.

J. Umbrasui. Vargu Tamstą bepriims į Veter. pusk. mokyklą, kadangi jau senai tarnauji kariuomenėj. Bendrai, dabar tepriimami į panašias mokyklas tik iš neseniai tarnaujančių.

K. Šnieškai. Nepažymėta, kada priimtas kariuomenėn, atsakyti negalime.

Nubaustajam Pr. Panašiais klausimais kreipkitės į savo kuopos vadą.

Pranešame, kad į tokius klausimus, kuriuos gali išrišti kuopos vadai, neatsakinėsime. Drausmės ir kt. statutai dalyse turi būti gerai žinomi.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius Majoras P. Ruseckas.

Valstybės spaustuvė. Kaunas, Kanto gatvė Nr. 14.